

Člověk a jeho svobodná vůle.

Aby se podal ucelený obraz o svobodné vůli člověka, musí být připojeno mnohé z toho, co leží mimo, avšak uplatňuje více méně své vlivy na hlavní věc! Svobodná vůle! Jest to něco, před čím se v zamyšlení zastavují i význační lidé, protože podle zákonů spravedlnosti musí při zodpovědnosti býti zde nezbytně i možnost svobodného rozhodnutí.

Ze všech stran slyšíme volání: „Kde se má v člověku vzítí svobodná vůle, když ve skutečnosti existuje Prozřetelnost, vedení, určení, vlivy hvězd a karma? Člověk jest postrkován, hoblován, formován, ať chce nebo nechce!“

Opravdu hledající vrhají se s horlivostí na vše, co pojednává o svobodné vůli ve zcela správném poznání, že právě v této věci je nutně třeba vysvětlení. Dokud toho není, nemůže člověk také zaujmouti správné stanovisko, aby se ve velkém stvoření zdůraznil jako činitel, kterým vskutku jest. Nemá-li však správné stanovisko ke stvoření, zůstává v něm nutně cizincem, bude bloudit, nechá se strkat, hoblovat a formovat, protože mu chybí vědomí cíle. Z jednoho vyplývá pak druhé a přirozeným důsledkem stal se člověk konečně tím, čím je dnes a čím ve skutečnosti býti nemá!

Velikým nedostatkem člověka jest, že neví, v čem vlastně záleží jeho svobodná vůle a jak se projevuje. Tato okolnost také nasvědčuje, že úplně ztratil cestu ke své svobodné vůli a neumí ji již naléztí.

Vstup na cestu pochopení není již znatelný pro navátý písek. Stopy jsou zaváty. Člověk běhá nerozhodně v kruhu, při tom se znavuje, pokud svěží vítr opět neuvolní cestu. Je přirozeno a samozřejmo, že pak veškerý navátý písek zvirí se v šílené smršti a dříve, než opět ulehne, oslepí mnohé oči, které žádostivě hledají dále vchod na cestu. Proto musí si každý počínati co nejopatrněji, aby si udržel volný rozhled, pokud i poslední prášek písku nebude odvanut. Jinak může se mu státi, že sice uvidí cestu, ale s lehce zkaleným zrakem učiní chybný krok stranou, klopýtne a padá, až zapadne, maje již cestu před sebou.

Nepochopení, jaké lidé tvrdošijně vždy znovu přinášejí vstříc skutečné existenci svobodné vůle, má kořeny hlavně v neporozumění tomu, co vlastně svobodná vůle jest.

Vysvětlení tkví sice již v označení samotném, ale jako všude, také zde nevidí se to skutečně jednoduché pro samou jednoduchost a hledá se na nepravém místě. Tím nepřichází se také k představě, co to je svobodná vůle.

Vůli rozumí dnes většina lidí ono násilné stanovisko pozemského mozku, kdy rozum, poutaný prostorem a časem, udává a stanoví nějaký určitý směr pro myšlení a cítění.

To však není vůle svobodná, nýbrž vůle vázaná pozemským **rozumem!**

Tato záměna, kterou mnozí lidé užívají, přináší velký omyl a staví zeď, která znemožňuje poznání a pochopení. Člověk se pak diví, když při tom nachází mezery, naráží na odpory a nedovede do toho vnést žádné logiky.

Svobodná vůle, která jediná vrývá se do vlastního života tak hluboko, že přesahuje daleko až do světa záhrobního, která vtiskuje svou pečeť duši a je schopna ji utvářeti, je zcela jiného druhu. Je mnohem větší a není proto tolik pozemská. Není také z toho důvodu v žádném spojení s pozemsky hrubohmotným tělem a tedy také ne s mozkem. Tkví jediné v samotném duchu, v duši člověka.

Kdyby člověk vždy znovu a znovu nepřiznával neomezenou nadvládu rozumu, mohla by svobodná vůle jeho duchovního, vlastního „já“, která hledí dále, určovati jemným vycítěním směr rozumovému mozku. Pak musela by vázaná vůle, které je nutně třeba ku provádění všech pozemských účelů, vázaných na prostor a čas, velmi často nastoupiti jinou cestu, než je tomu dnes. Je snadno vysvětlitelné, že by tím i osud člověka nabyl jiného směru, protože následkem jinak nastoupené cesty splétá i karma jiné nitky a přináší jiné zvrtné působení.

Toto vysvětlení nemůže samozřejmě ještě docílití správného pochopení svobodné vůle. Má-li býti o této vůli nakreslen ucelený obraz, je nutno věděti, jak se svobodná vůle dosud projevovala. Nutno také věděti, jakým způsobem se dělo často tak mnohostranné splétání stávající karmy, které ve svém působení je schopno zakrýti svobodnou vůli tak, že často lze stěží ještě poznati její existenci. Často již vůbec ji poznati nelze.

Takové vysvětlení možno však podati pouze tehdy, vrátíme-li se ke vzniku duchovního člověka. Jest nám vyjítí od chvíle, kdy se duchovní zárodek člověka po prvé noří do jemnohmotného obalu na nejzazším okraji hmotnosti.

Pak vidíme, že člověk zdaleka není tím, jak se domýšlí.

Nemá bezpodmínečného práva na blaženost a věčný, trvalý osobní život. ¹⁾ Výrok: „Jsme všichni dítkami Božími“ v tom smyslu, jak ho lidé chápou nebo si myslí, je nesprávný! Každý člověk **není** dítětem Božím, nýbrž stává se jím jen tehdy, když se k němu vyvinul.

Člověk jest jako duchovní zárodek ponořen do stvoření. Tento zárodek nese v sobě vše, aby se mohl vyvinouti k osobně vědomému dítěti Božímu. Při tom se však předpokládá, aby dotyčné schopnosti pěstoval a rozvinul a nedal jim zakrtněti.

Veliký a mocný je tento pochod a přece jest zcela přirozený na každém stupni dění. Všechno děje se logickým postupem, neboť logika je ve všem Božském působení. Toto působení je dokonalé a všechno dokonalé nemůže postrádati logiky. Každý z těchto zárodků ducha chová v sobě stejné schopnosti, protože všechny mají původ v jednom duchu. Každá z těchto jednotlivých schopností skrývá v sobě zaslíbení, jehož splnění nezbytně následuje ihned, jakmile se uplatní schopnost k vývoji. Ale také jen tehdy! To je vyhlídka **každého** zárodku při setbě. A přece ...!

Vyšel rozsévač, aby rozséval: Tam, kde Božské, věčné, vznáší se nad stvořením a kde nejjemnohmotnější ve stvoření dotýká se bytostného, tam je pole k výsevu lidských duchovních zárodků. Jiskérky vyletují z bytostného přes jeho hranice a zapadají do panenské půdy jemnohmotné části stvoření jako při elektrických výbojích bouře. Jako když tvůrčí ruka Duchu Svatého rozsévá semena do hmoty.

Zatím co osení roste a zraje zvolna, ke žnám, zmaří se četná zrna. Nevzejdou, protože shnila, nebo uschla, to jest

nevyvinula své vyšší schopnosti a musela se ztratit ve hmotě. Ta, která vzešla a zdvihají se nad pole, budou při sklizni přísně tříděna a hluché klasy budou odděleny od plných. Po žních bude pak znovu pečlivě odloučena pleva od pšenice.

Takový je obraz vývoje ve velkých rysech. Abychom poznali svobodnou vůli, musíme podrobněji sledovati vlastní vývoj člověka:

Jako nejvyšší a nejčistší je ve svém lesku věčně Božské, východisko všeho, začátek a konec, obklopené světlým bytostným.

Když přeskočí duchovní jiskry z bytostného do půdy jemnohmotných výběžků hmotného stvoření, utvoří se kolem této jiskry ihned plynný obal stejného druhu hmoty této nejjemnější oblasti hmotného. Tím vstoupil duchovní zárodek člověka do stvoření, které jako všechno hmotné je podrobno změně a zániku. Dosud je prost karmy a očekává věci, které mají přijít.

Až do těchto nejzazších výběžků zasahují výchvěvy silného prožívání, které se nepřetržitě odehrává uprostřed stvoření ve veškerém bytí i zanikání.

I když jsou to jen nejjemnější náznaky, které jako dech procházejí touto plynovitou jemnohmotností, přece stačí, aby upozornily a probudily v duchovním zárodku citlivé chtění. Chce se mu „mlsati“ z toho nebo onoho záchvěvu a chce jíti za ním. Chceme-li to vyjádřiti jinak, chce se jím nechati vléci, což je tolik, jako dáti se přivábiti. V tom je první rozhodnutí mnohostranně nadaného duchovního zárodku, který je nyní přitahován podle

své volby sem i tam. Při tom utvářejí se také již první nejjemnější nitky ke tkanivu, které má býti pro něho později kobercem života.

Nyní však může rychle se vyvíjející zárodek použití každého okamžiku, aby se oddal jinorodým záchvěvům, které jeho cestu trvale a mnohonásobně křížují. Jakmile to začne, tedy přeje si to, změni tím svůj směr a sleduje nově zvolený druh, nebo jinými slovy, nechá se jím vléci.

Svým přáním může měniti v proudech směr jako kormidlem, jakmile se mu některý již nelíbí. Tak může tu i tam „ochutnávati“.

Při tomto ochutnávání dozrává stále více, znenáhla získává schopnost rozlišování a na konec i schopnost úsudku. Konečně vždy vědoměji a jistěji sleduje určitější směry. Volba záchvěvů, které je ochoten následovati, nezůstává při tom bez hlubšího účinku na něho samotného. Přirozený důsledek toho, že svým svobodným chtěním takřka plave v těchto záchvěvech, jest, že tyto záchvěvy podle svého druhu ovlivňují ve zvratném účinku duchovní zárodek.

Duchovní zárodek sám má však v sobě **jen ušlechtilé a čisté** schopnosti! To je ta hřivna, se kterou má ve stvoření „lichvařiti“. Oddává-li se ušlechtilým záchvěvům, tu zvratným působením ožíví schopnosti, v zárodku spočívající, vzpruží je, posílí a vypěstuje tak, že časem nesou bohaté úroky a šíří ve stvoření velké požehnání. Takový rostoucí duchovní člověk stává se tím dobrým hospodářem.

Rozhodne-li se převážně však pro záchvěvy neušlechtilé, mohou ho tyto záchvěvy časem ovlivniti tak silně, že jejich druh

na něm ulpí a zahalí vlastní čisté schopnosti duchovního zárodku, že je zaplaví a nepřipustí jich k vlastnímu probuzení a rozvíjení. Tyto schopnosti platí pak nutně jako „zakopané“ a dotyčný člověk stává se tím špatným hospodářem s hřivnou, jemu svěřenou.

Duchovní zárodek nemůže být tedy nečistým sám ze sebe, protože pochází z čistého a chová v sobě jen čistotu. Po svém ponoření se do hmotnosti může však svůj obal, rovněž hmotný, pošpinit „ochutnáváním“ nečistých záchvěvů podle vlastního chtění, tedy pokušením, ba může si tím zevně **přivlastniti** toto nečisté do duše tak, že mu nechá silně přerůst ušlechtilé. Tím nabývá tedy nečistých vlastností na rozdíl od zděděných schopností ducha, které si s sebou přinesl.

Duše jest jen nejjemnohmotnější plynovitý obal ducha a existuje **jen** ve hmotném stvoření. Po možném návratu do výše položeného čistě-duchovně-bytostného je duše setřena a trvá pouze duch, který by jinak nemohl přes hranice hmotného stvoření vejít do duchovna. Jeho opětovný vstup či návrat děje se pak ovšem v živé, vědomé formě, která na počátku při vycházející jiskře ještě nebyla.

Každá vina a veškerá karma jest **jen hmotná!** Je možná jen uvnitř hmotného stvoření a nikde jinde! Nemůže také přejít na ducha, nýbrž může se na něho jen zavěsiti. Proto je možno **smýti** veškerou vinu.

Toto poznání nic nepřevrací, ale jen potvrzuje vše, co říkají náboženství a církve obrazně. Především vždy více poznáváme velikou Pravdu, kterou Kristus přinesl lidstvu.

Je také samozřejmo, že duchovní zárodek, který se ve

hmotě obtížil nečistotou, nemůže se s tímto břemenem vrátiti do duchovna. Musí setrvati ve hmotě tak dlouho, dokud tuto tíhu nestřásl a od ní se uvolnil. Bude při tom nucen ovšem stále setrvávat v oblasti, do které ho nutí váha jeho zatížení, při čemž rozhoduje větší nebo menší množství nečistoty. Nepodaří-li se mu až do dne soudu zbaviti se břemene a odhoditi je, nemůže se vznésti vzhůru vzdor čistotě duchovního zárodku, který se ovšem nemohl rozvinouti podle svých schopností, protože zarostl býlím nečistoty. Tato nečistota zdržuje ho svou tíhou a strhuje ho do rozkladu všeho hmotného. ²⁾

Čím vědomějším stává se duchovní zárodek ve svém vývoji, tím více nabývá jeho zevnější obal podoby vnitřního, svérázného druhu. Usiluje buď k ušlechtilému nebo neušlechtilému a nabývá tedy podoby krásné, nebo nepěkné.

Každý zákrut a záhyb, kterými jde, tvoří uzel na nitkách, jež táhne za sebou. Tyto nitky na mnohých bludných cestách sem a tam, spletené v četná oka, mohou se státi sítí, do které se zaplete. Následkem toho duch v ní zajde, protože ho svírá, nebo se musí vytrhnouti násilím. Záchvěvy, kterým se oddal na svých cestách, mlsaje nebo užívaje, zůstávají s ním spojeny a táhnou se za ním jako nitky. Po těchto nitkách vysílají však za ním trvale své druhy záchvěvů. Zachová-li tedy po dlouhou dobu stejný směr, mohou jak vzdálenější, tak i bližší nitky působiti v neztenčené síle.

Změní-li však svůj směr, nabudou vzdálenější záchvěvy zkřížením nitek znenáhla slabšího vlivu, protože musí dříve procházet uzlem, který na ně působí jako překážka. Zauzlení znamená již spojení a splynutí s novým jinorodým směrem. Další nový směr, nepatří-li ku podobnému druhu jako první, působí na dosavadní dále rozkladně a rušivě. Tak to jde dál a dále. Vzrůstem

duchovního zárodku nitky houstnou, stávají se silnějšími a tvoří karmu, jejíž pozdější účinek může konečně nabýti takové moci, že přidruží k duchu ten či onen „sklon“, který je pak schopen omezovati jeho svobodné rozhodnutí a dáti jim již předem odhadnutelný směr. Tím se pak svobodná vůle zatemní a nemůže se již jako taková projevovati.

Na počátku je tu svobodná vůle vždy. Později je mnohá vůle zmíněným již způsobem silně ovlivněna a tak zatížena, že nemůže již býti vůlí svobodnou.

Zárodek ducha, který se takto vyvíjí stále více, musí se při tom neustále více přibližovati k zemi, protože od země vycházejí záchvěvy nejsilnější. On stále vědoměji kormidluje za nimi, nebo, lépe řečeno, nechá se jimi „přitahovati“, aby stále silněji mohl vychutnávat druhy záchvěvů, které si podle své náklonnosti zvolil. Chce přejíti od mlsání ke skutečnému „chutnání“ a „užívání“.

Záchvěvy od země jsou proto tak silné, že zde k nim přistupuje něco nového a velmi zesilujícího: Hrubohmotně tělesná pohlavní síla. ³⁾

Tato má úkol a schopnost „prožhavit“ celé duchovní citění. Duchu dostává se teprve tím pravého spojení s hmotným stvořením a teprve pak může v něm býti činným s plnou silou.

Potom chápe vše, čeho je třeba, aby si ve hmotnosti zjednal plnou platnost. Aby v ní v každém směru pevně stál a mohl pronikavě působiti tak, aby ji zdolal, byl proti všemu obrněn a měl také proti všemu ochranu.

Proto ty nesmírné vlny síly, jež vycházejí z prožívání a zážitků lidí na zemi. Sahají ovšem vždy jen tak daleko, kam dosahuje jemnohmotné stvoření, ale v něm se zachvívají až k nejjemnějším výběžkům.

Člověk na zemi, který by byl duchovně povznesený a ušlechtilý a přicházel by proto ke svým bližním s vysokou duchovní láskou, zůstal by lidem cizí a nemohl by se jim niterně přiblížiti, pokud by jeho pohlavní síla byla vyloučena. Scházela by tu most k pochopení a duševnímu procítění a vznikla by tedy propast. Avšak v okamžiku, kdy tato duchovní láska vchází v čisté spojení s pohlavní silou a jest jejím vlivem prožhavena, nabývá vyzařováním pro všechnu hmotnost zcela jiného života, stává se pozemsky skutečnější a může tím na pozemšťany a celou hmotnost působiti plně a srozumitelně. Teprve pak může býti jimi také přejímána a procitována. Potom může toto vyzařování vnášeti do stvoření požehnání, které duch člověka má přinášeti.

Je něco mocného v tomto spojení. To jest také vlastním a **hlavním účelem**, mnohým tak záhadného a nezměrného přirozeného pudu. Má napomáhati duchu k rozvoji do plné síly působení ve hmotnosti. Bez něj zůstalo by duchovno hmotnosti příliš cizí a nemohlo by se proto správně projevit. Účel plození přichází teprve **v druhé řadě**. Hlavní věcí jest rozmach, který nastane v člověku tímto spojením. Tím nabývá lidský duch i své plné síly, své vřelosti a životnosti. Možno říci, že tímto postupem je hotov a připraven. **Ale právě proto začíná zde také teprve jeho plná zodpovědnost!**

Moudrá spravedlnost Boží dává však člověku na tomto důležitém bodu obratu zároveň nejen možnost, ale i přirozený popud k tomu, aby se lehce zhostil veškeré karmy, kterou dosud

zatížil svou svobodnou vůlí. Tak může člověk znovu vůli úplně osvoboditi, aby pak vědomě mocně stál ve stvoření a stal se dítětem Božím. Aby působil ve smyslu Božím a stoupal v čistých vznešených citech k výšinám, kam potom později, až odloží své hrubohmotné tělo, bude i váben.

Nečiní-li to člověk, je to jeho vina. Vstupem pohlavní síly probudí se v něm v první řadě mocná vzpruha a touha vzhůru k ideálu, ke krásnému a čistému. U nezkaženého mládí obojího pohlaví lze to pozorovati velmi zřetelně. Odtud pramení ono blouznění mladistvých let, která nesmíme zaměňovati s lety dětskými. Dorostlí mají však pro to často žel jen úsměv. Proto přichází v těchto letech i ony nevysvětlitelné city, lehce zádumčivé s nádechem vážnosti. Hodiny, ve kterých se zdá, jako by jinoch nebo dívka měli nésti veškerý bol světa, kdy se jich zmocňují předtuchy hluboké vážnosti, nejsou neodůvodněny. I ta častá domněnka pocitu nepochopení, kdy si myslí, že jim nikdo nerozumí, má v sobě ve skutečnosti mnoho pravdy. Je to dočasné poznání falešné tvářnosti okolního světa, který nechce, ba ani nemůže chápati tento posvěcený rozběh k čistému vzletu do výše. Tento svět je spokojen teprve tehdy, když silně se ozývající city v uzrávajících duších nezkaženého mládí jsou strženy do „reálnosti“ a střízlivosti, které svět lépe chápe. Svět soudí, že se to pro lidstvo lépe hodí a ve svém jednostranném rozumovém smyslu má to za jedině normální.

Přesto jsou však nesčetní zkostnatělí materialisté, kteří ve stejném období svého bytí měli právě takové city jako vážnou připomínku. Někdy mluví dokonce i rádi o zlaté době první lásky s lehkým nádechem jisté citlivosti, ba i lítosti, která bezděky vyjadřuje bolest nad čímsi ztraceným, čeho nelze blíže označiti. A

mají v tom všichni pravdu! Byli připraveni o nejdrahocennější, nebo to sami lehkomyšlně zahodili. V šedi práce všedních dnů nebo za výsměchu tak zvaných „přátel a přítelkyň“, či špatnými knihami a příklady zakopali plaše klenot, jehož lesk tu a tam přesto proniká v jejich pozdějším životě. Neukožené srdce bije při tom na chvíli prudčeji v nevysvětlitelném záchvatu záhadného smutku a touhy.

I když tyto pocity vždy zase rychle hned potlačí a drsně se jim sami vysmějí, svědčí přece o existenci tohoto pokladu. Na štěstí je málo těch lidí, kteří mohou tvrdit, že takových citů nikdy neměli. Takové možno pak jen litovat, protože vlastně nikdy nežili.

Ale i takoví zkažení nebo řekněme politování hodní lidé pociťují touhu, když se jim naskytne příležitost, že se setkají s člověkem, který správným stanoviskem správně využívá síly této vzpruhy a stal se tím čistým a již na zemi stojí niterně vysoko. Takováto touha u podobných lidí vede většinou zprvu k nechtěnému doznání vlastní nízkosti a zameškání, což pak přechází v nenávist, stupňovanou někdy až k slepému vzteku. Také se nezřídka stává, že duševně nápadně již vysoko stojící člověk přivodí si nenávist celých davů, aniž k tomu sám skutečně dal zevně viditelnou příčinu. Tyto davy neumí pak nic jiného, než volati: „Ukřižujte, ukřižujte ho!“ Z toho důvodu ta veliká řada mučedníků, zaznamenaná v historii lidstva.

Příčinou tohoto jednání je divoká bolest nad tím, že vidí u jiných něco drahocenného, co oni sami ztratili. Je to bolest, kterou poznávají jen jako nenávist. U lidí s větší vnitřní vřelostí, kteří byli špatnými příklady zdrženi nebo strženi do bláta, mění se tato touha při setkání s niterně vysoko stojícím člověkem

často v bezmeznou lásku a úctu. Kam přijde takový člověk, jsou lidé vždy jen pro něho nebo proti němu. Lhostejnost tu neobstojí.

Tajemně vyzařující půvab nezkažené dívky neb jinocha není nic jiného, než čisté vzklíčení probouzející se pohlavní síly v zasnoubení se silou ducha v touze po vyšším a nejušlechtlejším. Silnými výchvěvy spolucítí to i jejich okolí! Pečlivě přihlížel Stvořitel k tomu, aby to nastalo u člověka ve věku, kdy si může býti plně vědom svého chtění a konání. Pak je tu doba, kdy dovede a měl by hravě setřásti všechno, co je za ním. Může to snadno učiniti v tomto spojení s plnou silou, která je nyní v něm. Uchová-li si člověk vůli k dobru, jak ho to v této době neustále pudí, odpadne to samo sebou. Mohl by pak pomocí správně ukazujících citů bez námahy dospěti vzhůru na ten stupeň, na který patří jako člověk! Všimněte si zasněnosti nezkaženého mládí. Není to nic jiného než vycitřování nátlaku touhy po odtržení se ode vší špíny a vřelá touha po ideálu. Pobádající neklid je však znamením, aby se nepromeškal čas, nýbrž aby se energicky setřásla karma a bylo započato se vzestupem ducha.

Proto ten dalekosáhlý význam a velký bod obratu, jakým je země pro člověka!

Je něco nádherného státi v této uzavřené síle a působiti v ní a s ní! Dokud je dobrý směr, který člověk zvolil. Není však také nic ubožejšího, než vyplýtvati tyto síly jednostranně ve slepém opojení smyslů, ochromiti tím svého ducha a ztratit velikou část popudu a podnětu, kterých je mu tak naléhavě třeba ke vzestupu.

A přece ve většině případů zmešká člověk tuto přechodnou dobu, tak drahocennou. Nechá se „vědoucím“

okolím svéstí na falešné cesty, které ho zdržují a žel až příliš často vedou do hlubin. Pak není schopen odvrhnouti pochmurné výhvěvy, které na něm lpí a jimž se naopak dostává nového přílivu sil. Tím zapřádá stále více svou svobodnou vůli, až ji pak nedovede již ani poznati.

Tak je tomu při **prvním** vtělení na zemi. Při dalších vtěleních, která se stanou nutnými, přináší si člověk s sebou mnohem silnější karmu. Po každé znovu jest tu však dána možnost svržení této karmy. Žádná karma nemůže býti silnější než duch člověka, který dospěl k plné síle tím, že se mu pohlavní silou dostává nerušeného spojení se hmotností, ke které patří také karma.

Zmeškal-li však člověk tyto doby vymanění se ze své karmy a zmeškal-li s tím spojené znovunabytí svobodné vůle, zapletl-li se ještě dále a klesl-li dokonce hodně hluboko, nabízí se mu přesto i nadále mocný spojenec k potření karmy a ke vzestupu. Je to největší vítěz, který jest a který jest schopen přemoci vše. Moudrost Stvořitelova zařídila to ve hmotnosti tak, že uvedené doby nejsou jedinými, ve kterých člověk může najíti možnost rychlé pomoci, kdy dovede najíti sebe sama a svou vlastní cenu, kdy dokonce dostane se mu za tím účelem neobyčejně silného popudu, aby byl na to upozorněn.

Tato kouzelná moc, která je každému člověku po celé jeho pozemské bytí stále pohotově ku pomoci a službám a která vzniká opět z téhož spojení pohlavní síly se silou ducha a může přivoditi vyproštění z karmy, je **láska!** Není to však žádostivá láska hrubohmotného, ale vznešená, čistá láska, která nechce a nezná nic jiného, než blaho milovaného člověka a při tom nikdy nemyslí na sebe. Tato láska patří také do hmotného stvoření a nevyžaduje

žádného odříkání a žádného kajicnictví. Přeje milovanému člověku vždy jen to nejlepší, chvěje se o něho a trpí s ním, ale sdílí s ním také radost.

Základem takové lásky jsou podobné ideální, roztoužené city nezkaženého mládí při vstupu pohlavní síly. Zodpovědného, tedy zralého člověka vybičuje však k plné síle veškeré jeho možnosti až k hrdinství, takže i tvůrčí a bojovná síla jest co nejmocněji vypjata. Není při tom žádné hranice stáří! Jakmile dopřeje člověk místa čisté lásce, buď muže k ženě nebo naopak, k příteli nebo přítelkyni, k rodičům, k dítěti, tu přináší tato čistá láska jako první dar příležitost k odvržení veškeré karmy. Tato karma vyčerpává a rozuzluje se pak jen čistě „symbolicky“ ⁴⁾ k rozkvětu svobodné a vědomé vůle, která může býti usměrněna **jenom** vzhůru. Jako přirozený následek začíná pak vysvobození z nedůstojných pout, která ho zdržují, a vzestup.

První cit, který se ozve při probouzející se čisté lásce, je dojem, že člověk se má za nehodna vůči milované osobě. Tento děj může se jinými slovy označiti jako nastalá skromnost a pokora. Jest to tedy získání dvou velkých ctností. K tomu přidružuje se touha chtíti nad druhým držeti ochrannou ruku, aby mu nebylo ze žádné strany ublíženo, nýbrž aby jeho cesta vedla slunnými, květnatými luhy. „Chci tě nositi na rukou“ není žádné prázdné rčení. Označuje to zcela správně vzrůstající cit. V tom spočívá však vzdání se vlastní osobnosti, velká vůle k službě, která samojediná mohla by stačiti k oprostění z veškeré karmy v krátké době, pokud trvá tato vůle a neustoupí snad čistě smyslným pudům. Na konec přistupuje k čisté lásce také vřelé přání moci vykonati pro milovaného něco skutečně velikého v ušlechtilém smyslu. Nezraniti a nezarmoutiti ho ani posunkem,

ani myšlenkou, ani slovem, tím méně nepěkným činem. Probouzí se tu k životu nejněžnější ohleduplnost.

Jedná se pak o to, uchovati si pevně tyto čisté city tak, aby převyšovaly všechno ostatní. Takový člověk nebude pak již nikdy chtít nebo konat něco špatného. On prostě ani nemůže. Naopak, má v těchto citech největší ochranu, největší sílu, rádce a pomocníka, který to s ním nejlépe míní.

Proto zdůrazňoval Kristus vždy znovu všemoc lásky! Jen láska všechno přemáhá a všechno dovede. Ovšem vždy jen v předpokladu, že to není pozemsky žádostivá láska, která chová v sobě žárlivost a s ní příbuzné nepravosti.

Stvořitel ve své moudrosti dal tím do stvoření záchranný pás, který nejednou v pozemském životě narazí na každého člověka, aby se jej mohl zachytiti a vyšvihnouti se vzhůru.

Tato pomoc je zde pro všechny. Nečiní žádného rozdílu ani ve stáří, ani v pohlaví, u chudého ani bohatého, u vznešeného nebo nízkého. Proto je také láska největším darem Božím. Kdo to pochopil, je jist záchranou z každé tísně a z každé hlubiny! Láskou se osvobozuje a získává si opět nejrychleji a nejsnáze nezkalenou svobodnou vůli, která ho nese vzhůru.

Kdyby i ležel v hlubinách, které ho nutně přivádějí k zoufalství, láska jest schopna mocí bouře vytrhnouti ho ke Světlu, k Bohu, který sám je Láska. Jakmile se v člověku z nějakého podnětu probudí čistá láska, má také již bezprostřední spojení s Bohem, zdrojem veškeré lásky a tím získává i nejsilnější pomoc. Ale „Kdyby člověk všechno získal, lásky pak by **neměl**, učiněn jest kovem zvučícím a zvoncem znějícím,“ tedy bez tepla,

bez života ... nic!

Zahoří-li však k některému ze svých bližních pravou láskou, která se jen snaží, aby milovanému člověku přinášela radost a jas, aby ho nestrhovala dolů nesmyslnou žádostí, nýbrž povznášela ho v ochraně, tedy mu **slouží**, aniž je si při tom vědom vlastní služby. Stává se tím spíše nesobeckým dárcem. A tato služba ho osvobozuje!

Mnozí si zde řeknou: Právě tak to já dělám, nebo aspoň již o to usiluji! S vynaložením všech prostředků hledím usnadnit své ženě nebo rodině pozemský život a dopřát jim požitků. Namáhám se opatřit jim vše, aby mohli vésti pohodlný a příjemný život a byli bez starostí. Tisíce lidí bude se bít v prsa, budou se cítit povzneseni a považovati se za dobré a šlechetné. Mýlí se! **To není** živá láska! Ta není tak jednostranně pozemská, nýbrž usiluje zároveň mnohem silněji o vyšší, ušlechtlejší, o ideál. Nesmí zajisté nikdo bez trestu zapomínati na pozemské potřeby, nesmí jich nedbati, avšak ony nemají se státi hlavním předmětem myšlení a jednání. Nad tím vznáší se veliké a silné, pro mnohého tak tajuplné přání: Aby mohl **býti před sebou** samým skutečně takovým, za jakého **platí u toho**, od něhož je milován. A toto přání je pravá cesta! Vede vždy jen vzhůru.

Pravá, čistá láska, nepotřebuje, aby ji teprve někdo blíže vysvětloval. Každý člověk cítí zcela přesně, jak je uzpůsobena. Snaží se pouze často oklamati sám sebe, vidí-li své chyby a jasně cítí, jak dalek vlastně je toho, aby opravdu čistě miloval. Ale tu musí se pak vzchopit, nesmí se váhavě zastaviti, až by konečně nastalo selhání. Není pro něho již žádné svobodné vůle bez pravé lásky!

Jak mnoho příležitostí je tedy dáno lidem, aby se vzchopili a povznesli, aniž jich však lidé používají. Jejich žaloby a hledání nejsou tedy u většiny pravé! Oni ani nechtějí, jakmile sami mají k tomu něčím přispěti, i kdyby to byla jen změna názorů a zvyků. Z velké části je to lež a sebeklam! Bůh má přijíti k nim a povznést je k sobě, aniž by jim bylo třeba vzdáti se milého pohodlí a sebezbožňování. Pak snad by se přece uvolnili jíti, ale očekávali by za to od Boha ještě zvláštní dík.

Nechť jdou tito trubci svou cestou k zahynutí! Nejsou hodni, aby se někdo o ně namáhal. Půjdou vždy kolem příležitostí, jež se jim nabízejí, s žalobou a žadoněním. Kdyby se však takový člověk přece uchopil příležitosti, zbavil by ji jistě jejího nejušlechtlejšího šperku, čistoty a nesobeckosti, aby strhl tento nejdrahocennější statek do bláta náruživostí.

Ti, kdo hledají a vědí, měli by se konečně vzchopit, aby se vyhýbali takovýmto lidem! Nesmí se domnívat, že konají bohulibé dílo, když v ponaučování snaží se jim nabídnouti své vědění a nesou na trh slovo Boží a jeho svatou vůli tak lacino, že to skoro budí zdání, jako by Stvořitel musel choditi za svými věřícími po žebrotě, aby rozšířil kruh svých stoupenců. Je to pošpinění, když se to nabízí takovým lidem, kteří po tom sahají špinavýma rukama. Nesmí se zapomínati na slovo, které zapovídá „házeti perly sviním“.

Nic jiného to v takových případech není. Je to zbytečné mrhání času, který se již v takové míře promarňovati nesmí, poněvadž by to na konec zvratným působením škodilo. Má býti pomůženo jen těm, kdo hledají.

Neklid, který se u mnohých lidí všude vynořuje, ono bádání

a hledání, kde že zůstala svobodná vůle, jsou úplně oprávněny. Je to znamení, že je nejvyšší čas. Je to zesilováno neuvědomělou touhou, že možná jednou bude příliš pozdě. To udržuje teď hledání trvale živoucím. Je to však ponejvíce nadarmo. **Většina dnešních lidí nemůže již projevit svobodnou vůli, protože se příliš hluboce zapletli!**

Zaprodali a zašantročili ji ... pro nic a za nic!

Nemohou za to činiti teď zodpovědným Boha, jak vždy znovu se o to pokoušejí všemožnými výklady, aby si sami vymluvili myšlenku na vlastní zodpovědnost, která na ně čeká. Musí obviniti jen sebe! A kdyby tato sebeobžaloba byla plna nejtrpčí hořkosti a prosycena největší bolestí, nemohla by přece nikdy býti dosti prudkou, aby se stala aspoň částečným vyrovnáním za cenu ztraceného statku, který byl nesmyslně potlačen nebo promarněn.

Člověk může však přesto ještě najíti cestu ke znovuzískání svobodné vůle, jakmile se o to vážně snaží. Ovšem jen tehdy, přeje-li si to z nejhlubšího nitra a když toto přání v něm skutečně **žije** a nikdy neumdlévá. Člověk musí míti nejtoužebnější žádost po znovuzískání své svobodné vůle. I kdyby nasadil na to celý svůj pozemský život, mohl by při tom jen získati. Znovuzískání svobodné vůle je pro člověka velmi vážné a nutné! Místo znovuzískání můžeme také říci vyhrabání nebo omytí. O sobě je to přece totéž.

Pokud však člověk na to jen **myslí** a o tom hloubá, nedosáhne ničeho. Největší námaha a vytrvalost při tom nutně selžou, protože člověk myšlením a hloubáním nemůže se nikdy dostat za hranice prostoru a času, nemůže se tedy dostat až

tam, kde je řešení. A poněvadž na myšlení a hloubání pohlíží se v naší době jako na hlavní cestu ke všemu bádání, není také vyhlídky, že by bylo možno očekávat pokrok jinde, než v čistě pozemských věcech. Leč tehdy, že by se lidé v tomto směru změnili od základu.

Využijte času pozemského života! Myslete na veliký bod obratu, který s sebou přináší vždy plnou zodpovědnost!

Dítě jest z toho důvodu duchovně dosud nezletilé, protože není u něho ještě vytvořeno spojení mezi duchovnem a hmotou – vstupem pohlavní síly. Teprve okamžikem nastoupení této síly nabývají jeho city takové mohutnosti, že mohou pronikavě prouditi hmotným stvořením a přetvořovati je. Tím přejímá dítě samočinně plnou a celou zodpovědnost. Před tím není ani zvrtné působení tak silné, protože schopnost citu účinkuje mnohem slaběji. Při první inkarnaci nemůže proto ani karma býti tak mocná. Může padati na váhu nanejvýš při zrození a spolupůsobit na tom, do jakých poměrů se dítě narodí, aby tyto poměry napomáhaly pak duchu při jeho pozemském životě k vyčerpání karmy tím, že jsou poznány její vlastnosti. Hrály při tom velkou úlohu body přitažlivosti stejnorodých druhů. Ale všechno jen v **slabém** smyslu. Vlastní, silná a pronikavá karma začíná teprve tehdy, když se v člověku spojí pohlavní síla s jeho silou duchovní. Tím stává se nejen plnocenným ve hmotném, ale může hmotnost v každém ohledu daleko převýšiti, zaujme-li k ní správné stanovisko.

Až do této doby nemůže se také k člověku bezprostředně přiblížiti temno a zlo. Dítě je před tím ochráněno mezerou ke hmotnému. Je jako odděleno. Chybí most.

Proto porozumí mnozí posluchači a čtenáři nyní lépe, proč děti těší se mnohem větší ochraně před zlem, což jest i příslovečné. Nastoupení pohlavní síly utvoří most přes tuto mezeru. Cestou po tomto mostě může kráčet člověk v plné své bojovné síle, avšak může pak k němu také touže cestou všechno jiné, není-li dosti dbalým. V žádném případě nemůže se tak státi dříve, dokud nemá k tomu potřebné síly k obraně. Není tu ani na okamžik nerovnost, která by pak připouštěla omluvu.

Tím roste zodpovědnost rodičů do obrovské míry! Běda těm, kdo vlastním dětem berou příležitost k oproštění se z karmy a ke vzestupu buď nemístným posměchem, špatnou výchovou, nebo dokonce zlým příkladem, k němuž patří i všechno šplhounství v nejrůznějších oborech. Pokušení pozemského života beztak již dosti vábí k tomu či onomu. Protože se dospívajícím lidem nevysvětlí vlastní jejich mocenské postavení, nepoužijí pak své síly buď vůbec, nebo jí použijí jen málo. Nepromarní-li ji nezodpověditelným způsobem nebo nepoužijí-li jí nesprávně a špatně.

Při neznalosti působí neodvratná karma vždy s větší silou. Vrhá své ovlivňující paprsky pomocí některého sklonu nebo náklonnosti tím neb oním směrem a tísni vlastní svobodnou vůli při rozhodování tak, že tato vůle stává se nesvobodnou. Z toho pak vzniklo, že **většina** lidstva nemůže dnes již projevovati svobodnou vůli. Lidstvo se svázalo, spoutalo a ujařmilo vlastní vinou. Jak dětinskými a nehodnými jeví se lidé, když se snaží odmítnouti myšlenku na bezpodmínečnou zodpovědnost a vyčítají raději Stvořiteli nespravedlnost! Jak směšně zní výmluva, že prý oni přece nemají žádné vlastní svobodné vůle, nýbrž jsou vedeni, strkáni, hoblováni a formováni, aniž by mohli něco proti

tomu dělat.

Kdyby jen si chtěli na okamžik uvědomit, jakou žalostnou roli vlastně hrají při takovém počínání! Kdyby se především chtěli konečně skutečně kriticky pozorovat vzhledem na moc jim propůjčenou, aby poznali, jak nesmyslně promarňují tuto moc na maličkosti a nicotné pomíjivosti. Jak místo toho povyšují tretky k opovržlivé důležitosti a jak se cítí velikými ve věcech, ve kterých se přece musí jevit zcela nepatrnými v poměru k vlastnímu svému určení, člověka ve stvoření! Člověk dneška je jako muž, kterému je dána říše a který raději svůj čas promarní nejhoupějšími dětskými hračkami.

Je samozřejmo a nelze očekávat jinak, nežli že mocné síly, které jsou člověku dány, musí ho rozdrtit, když jich nedovede řídit.

Je nejvyšší čas ke konečnému probuzení! Člověk měl by plně využít času a milosti, které jsou mu darovány každým pozemským životem. Dosud netuší, jak naléhavě je to již nutné. V okamžiku, kdy znovu osvobodí svou vůli, nyní tak nesvobodnou, bude mu sloužiti vše, co dnes tak často zdá se býti proti němu. I ta vyzařování hvězd, mnohými tak obávaná, jsou tu jen proto, aby mu sloužila a pomáhala. Nezáleží na tom, jakého jsou druhu.

Dovede to každý, i kdyby karma doléhala na něho sebe tíživěji! I tehdy, když se záření hvězd zdá býti převážně nepříznivé. To všechno vyvíjí se nepříznivě pouze při vůli nesvobodné.

Ale i v tomto případě jest to jen zdánlivé, protože ve

skutečnosti je to pro něho přece spásou, když si sám neví již rady a nedovede si nijak pomoci. Je tím donucen k obraně, k probuzení a ke vzpružení.

Strach před zářením hvězd není nijak odůvodněný, protože průvodní jevy, které se jimi vyvolávají, jsou vždy pouze nitky karmy dotyčného člověka. Záření hvězd tvoří jen průplavy, do kterých je vedena všechna karma, v této době obklopující člověka, pokud se svým druhem hodí k stejnorodým zářením, jež jsou v té době v činnosti. Působí-li tedy nepříznivá záření hvězd, vplyne do těchto průplavů jen ta nepříznivá karma, vznášející se nad člověkem, která se přesně hodí ke druhu záření. Nic jiného. Stejně je tomu u záření příznivých. Takto soustředěně řízená karma může se rozuzliti a projevit u člověka stále citelněji. Kde však není žádné špatné karmy, nebudou moci ani nepříznivá záření hvězd působiti špatně a neblaze. Jedno nelze odloučiti od druhého. I zde poznává se znovu veliká láska Stvořitelova. Hvězdy řídí působení karmy a bdí nad ní. Následkem toho nemůže špatná karma účinkovati bez přerušení, ale musí člověku dopřáti mezi tím časem k vydechnutí, protože hvězdy ozařují střídavě příznivě a nepříznivě a zlá karma nemůže působiti v dobách příznivého záření! Taková karma musí se pak přerušiti a vyčkati, až nastoupí opět záření nepříznivé. Nemůže proto tak snadno úplně člověka zkrušiti. Nevznáší-li se vedle zlé karmy člověka také karma dobrá, která působí za příznivého záření hvězd, tu se příznivými paprsky způsobí aspoň to, že v dobách příznivého záření bude přerušeno utrpení.

Tak i zde zasahují kola dění přesně do sebe. Jedno pohání druhé v přísné důslednosti a zároveň je střeží, aby nemohly nastati žádné nepravdivosti. Tak to jde dále jako při obrovském

soukolí. Ze všech stran zasahují do sebe ozubení kol ostře a přesně a pohybují vším dále, ženouce to kupředu, k vývoji.

Uprostřed celku stojí však člověk s nezměrnou mocí, mu svěřenou, aby svou vůlí udával tomuto mocnému soukolí směr a cíl. **Ale vždy jen pro sebe samého!** Může ho to vésti nahoru nebo dolů. Stanovisko, jaké zaujme, jest jedině rozhodující pro jeho konec.

Avšak soukolí stvoření není z tuhého materiálu, ale jsou to vesměs živé formy a bytosti, které ve vzájemném působení tvoří tím mocnější vliv. Veškeré to podivuhodné tkaní slouží však jedině k tomu, aby člověku pomáhalo a sloužilo, pokud do toho nevrhá rušivě v dětinském promarňování a falešném používání moc, jemu danou. Musí se již konečně do všeho vpraviti a vřaditi, jinak než dosud, aby se stal tím, čím býti má. Poslouchat neznamená ve skutečnosti nic jiného než rozumět! Sloužit znamená pomáhat! Pomáhat však znamená vládnout! V krátké době může každý svou vůli osvoboditi tak, jak býti má. A tím se pro něho obrátí všechno, protože se on obrátil první.

Ale pro tisíce, statisíce, ba miliony lidí bude příliš pozdě, protože tomu jinak nechtějí. Jest úplně přirozeno, že špatně usměrněná síla rozbije stroj, kterému by jinak byla sloužila, aby vykonala požehnanou práci.

Až to nastane, rozpomenou se všichni váhaví pojednou opět na modlení, ale nebudou již moci najíti pravý způsob, který by jedině dovedl přinésti pomoc. Poznají-li, že to selhalo, přejdou k zoufalství a pak rychle ke kletbám a budou v žalobě tvrdit, že nemůže býti žádného Boha, když toto dopouští. Nechtějí věřit v železnou spravedlnost, tím méně na to, že jim byla dána moc,

aby vše zavčas ještě změnili. A že se jim to také dosti často říkalo.

V dětinském vzdoru vyžadují pro sebe milujícího Boha podle svého smyslu a své představy. Chtějí mít Boha, který vše odpouští. Jen v tom chtějí uznávat jeho velikost! Jak by měl tento Bůh jejich představ jednati pak s těmi, kteří ho povždy vážně hledali, ale právě pro toto hledání byli šlapáni, posmíváni a pronásledováni od těch, kteří teď očekávají odpuštění? Blázni, kteří ve své vždy nově chtěné slepotě a hluchotě vrhají se ve zkázu a s horlivostí sami si tuto zkázu tvoří! Necht jsou přenecháni temnotám, k nimž tvrdošijně se ženou v domněnce, že vědí všechno lépe! Mohou se vzpamatovati jen vlastním prožitím. Proto bude také temnota jejich nejlepší školou. Přejde však den a hodina, kdy i na tuto cestu bude pozdě, protože pak nestačí již čas na odtrhnutí se od temna po konečném poznání a prožití. Bude již pozdě stoupati vzhůru. Z toho důvodu je nejvyšší čas zabývat se konečně vážně Pravdou!

1) 2)

Přednáška: 20. [Poslední soud.](#)

3)

Přednáška: 62. [Pohlavní síla ve svém významu k duchovnímu vzestupu.](#)

4)

Přednáška: 37. [Symbolika v lidském osudu.](#)